

Skräckväldet på Långholmen

Axel Holmström

1913

I avslagsyrkandet på nådeansökan från Tomelilla för Algot Rosberg, Anton Nilsson och Alfred Stern skriver direktör Wollin att Rosberg uppfört sig »dåligt under strafftiden».

En stor del av bevakningspersonalen på Långholmen och flera frigivna påstå motsatsen; de säga att det i flesta fall är Wollin som brutit mot Fångvårdsstyrelsens instruktion. De beundra Rosberg att han kunnat behärska sig som han gjort. Och man måste ge dem rätt.

Från första dagen Rosberg kom till Långholmen har Wollin uppträtt på ett brutalt, utmanande sätt mot vår kamrat. Det ser ut, som om hans avsikt vore, att genom att raffinerad grym behandling få Rosberg så bitter och uppretad att han till sist skulle »förgå sig» mot direktören. Ty gjorde Rosberg aldrig så lite våld mot Wollin, kom han nog aldrig ut med livet. Och av allt att döma, tycks detta vara Wollins önskan. Men Rosberg har nog genomskådat dessa planer, och det är säkerligen därför han kunnat resignera och genomgå så ohyggliga lidanden som han gjort på Långholmen.

Då Rosberg i februari 1909 kom till Långholmen hittade man som bekant en liten sågklinga i den brödkaka han hade med sig. För detta dömdes Rosberg till 30 dagar utan arbete, därav 8 dygn utan sängkläder. Under de 8 dygn, då han låg på golvet, var cellen alldeles tom. Det enda som fanns var en vattenmugg och ett nattkärl. Men man nöjde sig ej med detta, utan man stängde av värmledningen till den cell Rosberg låg eller rättare gick i. Och detta mitt i kalla vintern. Konstaplar ha sagt mig, att isblommorna antogo allt vackrare former på den lilla fönstergluggen. Ett tydligt bevis för, att värmledningen verkligen var avstängd. Självt har jag två vintrar haft tillfälle se, att det ej blir isblommor på fönstergluggarna, då cellerna äro uppvärmda.

Det påstås, att Rosberg under dessa dagar förvägrades tala med läkaren.

Innan denna 30 dagars tortyr var slut hostade Rosberg blod. Det dröjde ett och ett halvt år innan han repade sig efter denna knäck.

Det första brev jag fick från Rosberg från Långholmen är skrivet 29 maj 1910 och däri skriver han:

»Du frågar hur jag mår, om jag är frisk. Ja, käre broder jag vet det knappast själv. Under vissa tider överfalles jag av en mattighetskänsla, som gör att jag knappt kan hålla mig uppe. Tvänne gånger har jag måst lägga mig till sängs, några dagar varje gång. Nu pågår just en sådan period. Jag är så kraftlös, att jag knappt förmår lyfta prässjärnet. Du vet väl att jag är skräddare? Så dessliques har jag emellanåt obehagliga stickningar i bröstet.»

Är det inte dåligt, direktör Wollin, att behandla en fånge som ni har för att »uppfostra» så omänskligt grymt? Är det meningen att Ni skall ödelägga fångarnas hälsa?

När direktör Wollin hade semester på sommaren 1910 sjukskrev Rosberg sig och frågade doktor Sällberg om han inte kunde få flytta in i en sjukcell. Detta låvade läkaren strax. Dag efter dag gick, men Rosberg fick ej flytta in i sjukcellen. Då frågade han löjtnant Vik, vilken tjänstgjorde som direktör under Wollins semester, varför läkarens order ej verkställdes. Rosberg fick det svaret, att de ej *tordes* förrän Wollin kom hem. Detta visar väl tydligt, vilket strängt och självrådigt regemente Wollin för därute.

När Wollin så äntligen kom hem, fick Rosberg flytta in i sjukcell. Därom skrev Rosberg i ett brev till en annan pärson den 7 augusti 1910:

»Men först bör du veta att jag fått en cell med stort fönster. Kan du tänka dig hur det känns att komma från graven upp i ljuset? Vidare har jag fått sjukmat, en halv portion. På de sista tre veckorna har jag ej ätit annat än gröt. Nu börjar jag snart få matlust igen. Luften gör mycket.»

Rosberg fick så sitta i sjukcell till i februari 1912. Således ett och ett halvt år. Ett ojävigt bevis för att det ej var en tillfällig sjukdom. Nej, under de åtta dygnen han låg på golvet, då värmledningen var avstängd, hade hans hälsa fullständigt brutits.

Under den tid, Rosberg i fjor var på »gemensamheten» kryade han till sig ganska bra. Men så kom den grymma tortyren den 4 sept. med åtföljande strapatser. Detta har åter för en tid knäckt hans svaga hälsa.

Det Anarkistiska Biblioteket

Axel Holmström
Skräckväldet på Långholmen
1913

Tidningen Brand #5 1913

www.anarkistiskabiblioteket.se